

BRIGÁDA OCHRANY TÝLU V OBRANNÉ OPERACI ARMÁDY

Podplukovník Karel P e z l

Autor článku řeší málo známou a dosud slabě rozpracovanou problematiku ochrany týlu. Zabývá se hlavními úkoly brigády ochrany týlu a řeší tyto otázky:

- ochranu vojensky důležitých objektů v armádním týlu,
 - uzavření týlu armády,
 - boje s výsádky,
 - zabezpečení přífrontového režimu v týlu armády,
 - ochrany významných vojenskoekonomických zařízení, politickosprávních institucí a funkcionářů,
 - možného obsahu bojového rozkazu velitele armády pro brigádu ochrany týlu.
- Podobně jsou rozpracovány otázky boje s výsádky.*

Dosavadní zkušenosti, zvláště pak poznatky z Velké vlastenecké války, jasně ukazují, že nejen zápolí státu, ale i týl armády stává se závažným činitelem bezprostředně ovlivňujícím nejen výsledek války, ale působícím přímo i na vedení operací.

Politický, vojenskoekonomický a kádrový potenciál zápolí vytváří celkový poměr sil a je měřítkem pro srovnání sil bojujících stran.

Soudobé názory na vedení války vytvářejí a zpřesňují i názor na možnosti a úkoly týlu bojujících armád v operacích vojsk. Zavedení termonukleárních, atomových a jiných druhů zbraní do výzbroje hlavních vojenských uskupení ještě více setřelo rozdíly mezi frontou a zápolím a přineslo řadu nových problémů a otázek, které bude nutno řešit zvláště v armádním týlu k tomu, aby byla zabezpečena bojová činnost vojsk.

V týlu polní armády je třeba vytvořit takové podmínky, které by plně zabezpečovaly vedení operace armádou a vytvářely pevný, organizovaný a bezpečný týl armády.

Význam tohoto požadavku narůstá zvláště v počátečním období války, kdy nenadálá úder, použití nových bojových prostředků, neucelenost fronty, rozsáhlé využití taktických a diverzních výsadek může vytvářet v týlu armády takový stav, který závažně může ovlivnit bojovou činnost vojsk.

Povinnosti velitele armády proto zahrnují v sobě i plnou odpovědnost za celý týlový prostor armády. Z této skutečnosti vyplývá i řada povinností velitele armády vůči týlovému prostoru. Chci podrobněji rozebrat jedno z těchto opatření a to zabezpečení obrany týlového prostoru armády.

Celkový prostor vymezený bojující armádě z tohoto hlediska je nutné rozdělit na dvě části, odlišné od sebe charakterem bojové činnosti.

První, přífrontová část, vymezená zhruba hlavním uskupením vojsk armády, tj. prvních a druhých sledů a záloh, je svým charakterem bezprostředně předurčena k vedení boje (vojskový týlový prostor). V ní jsou rozmístěna vojska s bojovými zásobami, provádí se komplexní ženíjná úprava terénu a zpravidla z tohoto prostoru do hloubky 20—30 km od linie fronty bude evakuováno civilní obyvatelstvo. Vzhledem k značné nasycenosti vojsk v tomto prostoru, bude ochrana řešena opatřením bojového zabezpečení vojsk armády.

Druhá část, armádní týlový prostor svým charakterem podstatně odlišný, zahrnuje v sobě hlavní týlové útvary a zařízení armády s komunikačním přísunovým a odsunovým systémem a může z větší části v celých oblastech vytvářet významnou složku ekonomické základny válečného hospodářství. Většina tohoto prostoru kromě důležitějších průmyslových a politických center a speciálních občanských zařízení nebude evakuo-

vána. Tato skutečnost dává celému řešení obrany v tomto prostoru charakter, vyplývající z uvedených zvláštností.

Brigáda ochrany týlu jako rychlý, operativní svazek, opírající se ve své bojové činnosti plně o orgány lidové moci, bude v tomto prostoru zabezpečovat bojující armádu.

Jaké z této potřeby vyplývají hlavní úkoly brigády ochrany týlu. Především to bude:

1. ochrana vojensky důležitých objektů v armádním týlu,
2. ochrana armádních komunikací a železničních směrů,
3. uzavření týlu armády,
4. vedení boje se zpravodajskými, diverzními a účast na boji s taktickými a operačními výsady,
5. zabezpečení přífrontového režimu v týlu armády,
6. ochrana důležitých vojenskoekonomických zařízení,
7. účast na zabezpečení průběhu evakuace civilního obyvatelstva i hospodářské evakuace z přífrontového pásma a kategorisovaných měst,
8. ochrana politickosprávních institucí a funkcionářů.

Je přirozené, že plnění těchto úkolů je tak rozsáhlé, že je nelze uskutečnit vlastními silami brigády ochrany týlu. Socialistický charakter našeho zřízení, jednota zápolí a bojujících vojsk vytvářejí právě zde nejvýhodnější podmínky ke komplexnímu řešení těchto úkolů jak ozbrojenými silami, tak i státní správou a vším pracujícím lidem.

Bude mít proto práce štábu brigády ochrany týlu především organizační charakter, zabezpečující koordinované, účelné a hospodárné využití všech sil a prostředků civilní správy, složek ministerstva vnitra a brigády ochrany týlu směřující k uskutečnění úkolů ochrany týlu.

Štáb brigády ochrany týlu bude zabezpečovat, uskutečňovat a koordinovat všechna rozhodnutí velitele armády v týlu vojsk, v nejužší pracovní součinnosti s komisemi rad obrany krajů, jako vrcholnými orgány civilní správy.

Z hlediska práce štábu pro brigádu ochrany týlu vyplývají tyto úkoly:

- a) Koordinace činnosti sil a prostředků komise rad obrany kraje.
- b) Řízení bojové činnosti vojsk brigády ochrany týlu.
- c) Velení ozbrojeným jednotkám a útvarům (VS, CO, LM) zasazeným při plnění bojového úkolu, určeného brigádě ochrany týlu v týlu armády.

a) K zabezpečení koordinace sil a prostředků komise rad obrany kraje (dále KROK) štáb brigády ochrany týlu upřesní úkoly, které z hlediska potřeb armády je nutné zabezpečit silami KROK, upřesní otázky technického provedení, zabezpečení velení těmito jednotkám cestou KROK a k navázání trvalé součinnosti a informovanosti, zpravidla ponechá u KROK svého plnomocného představitele, udržujícího pak bezprostřední styk mezi štábem brigády a KROK. Zvláštní význam při ochraně týlu budou mít rychlé oddíly Lidových milic, které vzhledem k mobilitě, organizaci a výzbroji budou vhodnou jednotkou v boji proti zpravodajským a diverzním výsadbám.

b) Taktickou jednotkou brigády ochrany týlu, plnící samostatně bojový úkol ve vlastním, vymezeném prostoru, bude prapor brigády ochrany týlu. Vzhledem k úkolům jím plněným je výhodné, aby byl vyzbrojen jak pěchotními ručními zbraněmi, tak hlavně pro boj s výsady lehkými pěchotními doprovodnými zbraněmi, zvláště mínomety, PL malorážovými kanóny a ručními PT zbraněmi nebo bezzákluzovými kanóny. Je nutno však zachovat jeho charakteristické složení, tj. převážné vybavení pěchotou. Vzhledem k značně rozsáhlému prostoru, který bude prapor zabezpečovat, je naprostým předpokladem plná jeho motorisace.

Prapor měl by mít vlastní průzkumnou jednotku, vybavenou rychlými obrněnými vozidly, umožňujícími pravidelné hlídkování v celém prostoru.

Zpravidla nebude účelné dělit prapor na menší části — na roty nebo čety, nebude-li toho vyžadovat zvláštnost situace.

Úkoly budou jednotky praporu plnit:

- střežením vojensky důležitých objektů,
- hlídkováním na důležitých úsecích,
- zřízením kontrolních propouštěcích míst,
- průzkumem střeženého prostoru,
- bojem s diverzními, zpravodajskými i taktickými výsadbami,
- udržováním úzké operativní součinnosti s KROK, orgány ministerstva vnitra a vojenské kontrarozvědky.

Bude účelné, aby nejméně jedna polovina bojové hodnoty praporu byla v pohotovosti k rychlému zásahu v organizované jednotce.

c) Štáb brigády ochrany týlu řídí bojovou činnost praporů a zabezpečuje přímé velení jednotkám v boji tam, kde je zasazeno více ozbrojených složek, ať brigády ochrany týlu, tak i prostředků KROK.

Aby byl tento úkol zabezpečen, je třeba věnovat zvláštní pozornost sladění všech opatření k ochraně týlu, předem organizovat součinnost k hlavním akcím (hlavně likvidaci výsadek) a některá z opatření předem procvičovat, jak se štáby, tak i s jednotkami.

1. Provádění ochrany vojensky důležitých objektů v armádním týlu

Řada zařízení a objektů, které svým významem se dotýkají činnosti vojsk, musí být trvale chráněna, ať již jednotkami brigády ochrany týlu nebo jinými ozbrojenými složkami.

Mezi ně nutno počítat:

- komunikační objekty na armádních vojenských automobilových silnicích, příčných cestách, nebo objekty na ostatních silnicích první kategorie nebo silnicích vedoucích přes důležité vodní nebo jiné překážky;
- objekty na silničním tělese, mosty, nadjezdy, tunely, železniční uzly, měnirny proudů na elektrifikovaných tratích apod.;
- telekomunikační zařízení, mající význam pro armádu, civilní správu nebo sloužící jako pomocný prostředek spojení.

Zvláštní význam má obrana krajských vysílačů, stálých rušících stanic, zesilovacích telefonních a telegrafních stanic, stálých směrových stanic, televizních retranslačních uzlů, důležitých dálkových i místních ústředí;

— důležité sklady, zvláště PHM (krajské nebo okresní sklady BENZINY). Závažným úkolem je dosáhnout toho, aby tyto objekty byly střeženy „kádrovými“ složkami, již v míru předurčenými k jejich ochraně, a aby bylo dosaženo možnosti jejich ochrany již v době zvýšeného nebezpečí. U některých objektů, jako jsou důležité mosty, bude závažným prvkem jejich ochrany protivzdušná obrana, zabraňující ničení objektu palubními zbraněmi a bombardováním z malých výšek. Zdá se proto účelné, aby k ochraně těchto objektů byly v brigádě ochrany týlu organizovány PL baterie o 4–6 četách po dvou PLdvK, předurčené k ochraně důležitých objektů v týlu, které nebudou chráněny ani sestavou PL dělostřelectva vojsk, ani PVOS. Jejich použití by bylo zároveň velmi účelné při ničení výsadek. Jednotky brigády ochrany týlu budou z těchto úkolů plnit jenom obranu těch objektů, které přímo určí štáb a týl armády. Ochranu státních objektů zabezpečí silami komisí rad obrany.

2. Ochrana armádních komunikací a železničních směrů

Zajištění pravidelného a organizovaného přísunu a odsunu materiálu je závažnou otázkou materiálně technického zabezpečení. Proto zabezpečení hladkého průjezdu automobilních dopravních jednotek týlu má v ochraně týlu svoji důležitost.

Ochrana komunikací bude prováděna zpravidla

- stálým střežením objektů na komunikaci (mosty),
- stálým střežením těžce sjízdných míst (soutěsky, serpentiny),
- pravidelným hlídkováním na nepřehledných úsecích cest (v lesích apod.).

Důležité objekty budou střeženy stálými strážemi brigády ochrany týlu zesílenými PL prostředky (PLdvK). Z praporu je neúčelné vyčleňovat více než jednu střeleckou rotu k strážním úkolům.

Hlídkování bude prováděno hlídkami na obrněných autech nebo obrněných transportérech nepravidelně, se zaměřením na střežení obtížně přehledných úseků, se zvýšenou intenzitou v době po setmění, kdy je možno nejúčinněji narušit dopravu.

Střežení a ochranu armádních cest je nutné provádět v těsné součinnosti se silničními provozními jednotkami armády a pohotovostními jednotkami okresních a kraj-
ských dopravních inspektorátů veřejné bezpečnosti.

3. Uzavření armádního týlu

Provádí se s cílem kontroly pohybu vozidel a osob mezi pásmem bojové činnosti svazků a armádním týlem. Kromě obranně zpravodajského charakteru předpokládá tato činnost i úkoly spojené se zamezením nežádoucí fluktuace osob z pásma bojové činnosti.

Čáru uzavření armádního týlu stanoví ve svém rozhodnutí pro ochranu týlu velitel armády. Tato čára zpravidla bude procházet za hlavním uskupením druhých sledů a záloh armády na rozhraní vojskového a armádního týlu, na výhodných kontrolních objektech, jako jsou rokádní komunikace apod.

Sama čára má vyhovovat také obranným podmínkám, protože na těchto čarách na směrech průlomu nepřítele může přejít brigáda ochrany týlu k obraně na široké frontě s cílem podchytit ustupující jednotky armády a vytvořit tak do příchodu záloh a přeskupených jednotek podmínky k stabilizaci fronty.

Uzavření týlu bude v normálních podmínkách prováděno zřízením kontrolních propouštěcích míst na čáře uzavření, zpravidla na armádních nebo divizních přísunových a odsunových cestách. V těchto místech procházejí kontrolou vojenské uzavřené transporty i jednotlivá vozidla a osoby.

K překročení čáry uzavření týlu musí být vydána jednorázová (u jednotlivců nebo jednotlivých vozidel) nebo permanentní propustka (pro velitele dopravních jednotek, velitelská vozidla, zdravotnická odsunová vozidla apod.). Mezi kontrolními propouštěcími místy organizuje velitel praporu brigády ochrany týlu nepravidelnou hlídkovou a pozorovací činnost, podobnou mírovému režimu střežení státní hranice.

Bude účelné, aby byla na všech komunikačních přechodech vytyčena tato uzavírací clona s označením kontrolních propouštěcích míst.

Komunikace nepoužívané jednotkami ani civilní správou je výhodné uzavřít lehkými zátarasy. Na ostatních průchodech je nutné zřídit kontrolní hlídky obsazené pomocnými jednotkami civilní obrany.

Na hlavním kontrolním propouštěcím místě je účelné mít pohotovostní mobilní jednotku připravenou k zásahu podle vyžádání jednotlivých kontrolních propouštěcích míst.

Uzavření fronty na směru průlomu nepřítele provádí velitel brigády ochrany týlu na rozkaz velitele armády. Zpravidla na tento směr k zesílení jednotek vysílá svůj mechanizovaný prapor nebo jeho část vždy s ohledem na celkovou situaci v týlu armády.

Obrana na čáře uzavření fronty zpravidla bude provedena systémem rotních a četových opěrných bodů vybavených samostatně protitankovými prostředky a zabezpečujícími uzavření mezer mezi jednotlivými uzly obrany palbou pěchotních zbraní a minometů. Velitel praporu musí mít v ruce menší mobilní zálohu vybavenou protitankovými zbraněmi. Je-li mechanizovaný prapor použit k zesílení obranné clony, bude zpravidla

vytvářet hloubku obranné clony, chránit křídla praporu brigády ochrany týlu; jeho tanková rota bude pohyblivou zálohou, určenou především k aktivní činnosti na nejhroženějším směru.

4. Vedení boje a výsadky

Současné názory na vedení boje počítají s širokým a všestranným použitím výsadků, ať již padákových, vrtulníkových nebo kluzákových.

V týlu armády prakticky je nutné počítat se všemi druhy výsadků, zpravodajských, diverzních, taktických i operačních. Vedení boje se zpravodajskými a diverzními výsadky a jejich likvidace v nejkratších lhůtách bude především úkolem brigády ochrany týlu.

Zatím co likvidaci zpravodajských a diverzních výsadků bude brigáda ochrany týlu (bot) plnit v nejužší součinnosti s jednotkami KROK, Lidovými milicemi a za nejširší aktivní pomoci všeho obyvatelstva, při likvidaci operačních a taktických výsadků budou jednotky ochrany týlu a pohotovostní oddíly Lidových milic využity především k izolaci prostoru vysazení, jeho uzavření a části jednotek mohou být zasazeny přímo k ničení výsadku v součinnosti s protivýsadkovými zálohami armády. Zvláštního významu nabývá při boji s výsadky všeho druhu široká zpravodajská síť, zabezpečující včasné zjištění vysazení a místa činnosti zpravodajských a diverzních výsadků.

Vzhledem k tomuto úkolu bude velitel brigády ochrany týlu povinen rozšířit a konsolidovat zpravodajskou síť krajských správ ministerstva vnitra, která provedením mobilizace bude značně narušena.

Kromě toho při boji s nepřátelskými výsadky bude nutné navázat styk se systémem civilní obrany — složkami protivzdušné obrany, jejichž doplňkový systém vidových hlásek účelně doplní systém PVOS.

Při boji s diverzními a zpravodajskými výsadky bude hlavním cílem opatření směřujících k likvidaci výsadků včasné zjištění místa shozu a činnosti výsadků. Při tom je nutno počítat, že hlavně zpravodajský výsadek svojí činností bude se snažit neupouštět na sebe pozornost, maximálně se ukrývat a navazovat na jím vytvářenou zpravodajskou síť doplňující jím získané údaje a opírající se o státně nespolehlivé a kompromitované živly. Proto bude jedním z opatření boje proti zpravodajským a diverzním výsádkům trvalá kontrola těchto nespolehlivých a kompromitovaných živlů.

Zpravodajská činnost, směřující k upřesnění místa činnosti a využívající v širší míře i radiogoniometrických zaměřovačů, musí bezprostředně navázat na přímou likvidaci zpravodajského a diverzního výsadku. Je třeba vycházet z té zásady a zkušenosti, že zpravodajský a diverzní výsadek je vysazován ve značné vzdálenosti od místa své bojové činnosti, zpravidla na vzdálenost nejméně jednoho až dvou nočních přesunů. Z toho vyplývá nutnost bezprostředního zásahu tak, aby výsadek nemohl opustit prostor vysazení. Účinnou formou likvidace výsadku je rychlé uzavření a izolace prostoru pravděpodobného shozu na výhodných, v terénu snadno kontrolovatelných čarách. Clony na těchto čarách musí být předem plánovány tak, aby jejich zaujetí bylo provedeno v nejkratším čase. Je proto nutné předem vyhodnotit terén a možnosti výsadku a k nejvýhodnějším prostorům vysazení (tj. jak z hlediska technického provedení výsadku, tak i s přihlédnutím na místní politické podmínky) předem plánovat clony uzavření. Uzavření prostoru provádějí všechny ozbrojené složky umístěné v blízkosti vysazení. Hlavními prostředky budou jednotky brigády ochrany týlu a rychlé oddíly Lidových milic.

Současně s uzavřením prostoru je nutné přikročit k jeho systematickému propátrání a zúžení vnitřním uzavřeními a rozdělením na několik částí. Nejvýhodnější se zdá provést uzavření do svítání se současným nepravidelným průzkumem uvnitř prostoru. Se svítáním zahájit dělení celkového prostoru na části.

Při uzavření a propátrávání prostoru má značný význam aktivní pomoc všeho obyvatelstva uvnitř uzavřeného prostoru. Činnost obyvatelstva uvnitř uzavřeného pro-

storu je však z hlediska technického provedení akce účelné omezit na uzavření osad a provedení vnitřního průzkumu v osadě.

Při likvidaci taktického i operačního výsadku je nejdůležitějším momentem rychlost zásahu jednotek proti vysazované jednotce dříve, než tato se organizuje k řízení bojové činnosti. Nejvhodnější doba je bezprostředně při dopadu padákového výsadku.

Je proto nutné vždy, když je zjištěn prostředky radiolokačního nebo vizuálního průzkumu výsadkový proud, uvést do plné bojové pohotovosti všechny bojové jednotky v celém obvodu při letu tak, aby současně se zahájením vysazování byla zahájena bojová činnost proti nim.

Pozornost je nutno věnovat klamnému výsadku, který bude téměř vždy vysazován k maskování vlastní bojové akce. Bude proto včasné zjištění skutečného i klamného vysazení hrát závažnou úlohu. K tomuto účelu musí být organizován hlásný a varovný systém pomocných protivzdušných orgánů, aby bylo dosaženo včasného vyrozumění jak orgánů lidové správy, tj. komisí rad obrany, tak i příslušných jednotek brigády ochrany týlu, které zabezpečí bezprostřední uvědomění jak protivýsadkových záloh, tak i štábu armády.

Bojová činnost proti taktickým a operačním výsadcům bude v průběhu boje narůstat. Z činnosti bezprostředních sil vedoucích boj ihned po jejich zjištění přejde postupně s příchodem jednotek brigády ochrany týlu a rychlých oddílů Lidových milic v pravidelnou organizovanou bojovou činnost. Podle velikosti výsadku řeší jeho likvidaci samostatné prapory brigády ochrany týlu v součinnosti s rychlými oddíly Lidových milic (u padákového výsadku v hodnotě do praporu za přímého řízení štábu brigády ochrany týlu) nebo hlavní boj s výsadky vedou rychlé protivýsadkové zálohy armády, vybavené tanky, raketomety, dělostřelectvem a PL prostředky, v těsné součinnosti s jednotkami brigády ochrany týlu a Lidovými milicemi. Po příchodu a zahájení boje jednotkami armády bude účelné zpravidla provést stažení jednotek Lidových milic a jiných zasazených jednotek k úplnému uzavření prostoru výsadku a k izolaci jednotlivých prostorů vysazení od sebe. Boj uvnitř těchto uzavřených prostorů vedou jednotky armády spolu s brigádou ochrany týlu.

V tomto případě zpravidla řídí bojovou činnost v celé akci velitel a štáb protivýsadkové zálohy.

Obtížnost celé akce tkví v postupném narůstání bojového úsilí, v roztříštěnosti sil a jejich organizační struktuře i v postupném zvyšování odporu nepřítele úměrně k době vysazení výsadku. Bude proto výhodné upravit velení tak, že jednotkám likvidujícím bezprostředně výsadek velí štáb protivýsadkové zálohy, kdežto boj na uzavíracích a dělicích clonách organizuje a řídí štáb brigády ochrany týlu.

5. Zabezpečení přífrontového režimu v armádním týlu

Blízkost fronty a potřeby bojující armády budou klást i zvýšené požadavky na úpravu života v armádním týlovém prostoru.

Přífrontový režim zajišťují podle norem stanovených velitelem armády orgány civilní správy za účinné pomoci a kontroly jednotek brigády ochrany týlu, složek ministerstva vnitra a vojenské kontrarozvědky. Zvláštního významu nabývá provádění všech opatření kolektivní a individuální protivzdušné obrany, ochrany proti zbraním hromadného ničení a opatření směřující buď k izolaci nebo důsledné, pravidelné kontrole podezřelých nebo zkompromitovaných živlů.

Základní normy přífrontového režimu stanoví velitel armády. Jejich detailní rozpracování a upřesnění na konkrétní podmínky v soulase s požadavky fronty rozpracovává štáb brigády ochrany týlu spolu se složkami civilní správy a orgány ministerstva vnitra. Zveřejňování a zabezpečování těchto norem provádějí orgány civilní správy za pomoci štábu brigády ochrany týlu.

6. Ochrana důležitých vojenskoekonomických zařízení,

kteřá jsou bezprostředně spjata s vojenskou výrobou nebo zabezpečením vojsk, je trvalým úkolem obrany týlu.

Mezi závažná vojenskoekonomická zařízení je třeba počítat:

- hydrotechnické stavby, zvláště přehrady a vodní nádrže o velké kapacitě, jejichž vypuštění může přímo ovlivnit bojovou činnost vojsk;
- hydroelektrárny, tepelné elektrárny, vodárny, teplárny a jiná zařízení zabezpečující chod výroby důležitých závodů;
- dálkovody, zvláště pak naftovody, plynovody a přečerpávací a přetlakové stanice na nich;
- důležité továrenské výrobní objekty a zařízení ve shodě s jejich využitím pro válečný průmysl;
- výrobní a sklady zabezpečující výživu a základní potřeby civilního obyvatelstva umístěného na území armády.

Obrana a ochrana těchto zařízení bude zpravidla zabezpečována a prováděna jednotkami komisí rad obrany krajů, které v některých případech, zvláště u vodních děl většího významu, mohou být zesíleny jednotkami ochrany týlu a prostředky protivzdušné obrany státu.

7. Zabezpečení průběhu evakuace civilního obyvatelstva a hospodářské evakuace z předfrontového pásma a kategorizovaných míst

Podrobně rozpracované plány evakuace obyvatelstva a důležitých hospodářských zařízení (průmyslových i zemědělských) uskutečňuje podle upřesněných pokynů velitele armády KROK.

Aby byla současně s prováděnou evakuací zabezpečena bojová činnost vojsk, je nutné řešit řadu účinných opatření v hlavních zájmových prostorech armády. Především bude nutné zabezpečit, aby odsuny obyvatelstva probíhaly po stanovených komunikacích, do určených prostorů v plánovaných časech. Bude nutné zajistit, aby v organizovaných prouděch byla zabezpečena kázeň, zabráněno panice, poskytnuta potřebná zdravotnická a sociální péče odsunovanému obyvatelstvu. I když většina těchto úkolů bude řešena orgány KROK a ministerstva vnitra, bude štáb brigády ochrany týlu i jeho jednotky úzce spolupracovat s řídicími a výkonnými složkami KROK, zabezpečovat volné armádní komunikace a pomáhat v organizaci stravování a zdravotnické pomoci odsunovanému obyvatelstvu.

8. Ochrana politickosprávních institucí a funkcionářů

Je prováděna zásadně vlastními ozbrojenými složkami komisí rad obrany krajů podle vlastních rozhodnutí příslušných správních úřadů. Celkové pokyny a rámcové úkoly k zabezpečení chodu vnitrostátních úřadů stanoví velitel brigády ochrany týlu v souhlase s příslušnými komisemi rad obrany. Brigáda ochrany týlu zabezpečuje potom pobyt významných politických funkcionářů na území bojující armády.

*

Z uvedených úkolů a jejich podrobnějšího rozboru vyplývá, že brigáda ochrany týlu je vševojskovou jednotkou armády, která vzhledem k tomuto úkolu musí být řízena operační složkou štábu armády. Vzhledem k tomu, že větší část úkolů bude přímo plněna v prostorech rozmístění týlových útvarů a zařízení a že se převážně bude přímo dotýkat i materiálně technického zabezpečení armády, je předpokladem úspěšného řízení brigády ochrany týlu nejužší součinnost se štábem týlu armády. Základní rozkaz musí být pro

brigádu ochrany týlu zpracován operačním oddělením štábu armády v úzké pracovní součinnosti se štábem týlu armády.

V bojovém rozkaze, zpracovaném pro brigádu ochrany týlu, je účelné stanovit tyto údaje:

1. Upřesnit údaje o nepříteli s podrobnějším rozvedením možností použití taktických nebo operačních výsadek.

2. Seznámit štáb brigády zásadně s úkolem armády a hrubou myšlenkou jeho plnění. Stanovit průběh prvního, druhého a armádního pásma obrany, příčná postavení. Stanovit operační učlenění armády a rozhraní mezi svazky.

3. Stanovit úkol brigádě ochrany týlu a to:

- k ochraně vojensky důležitých objektů v armádním týlu;
- k ochraně armádních komunikací a železničních směrů;
- k uzavření armádního týlu a k zřízení kontrolních propouštěcích míst;
- k vedení boje se zpravodajskými, diverzními, taktickými a operačními výsadek a upřesnit základní údaje pro činnost protivýsadekových záloh armády;
- k zabezpečení přífrontového režimu společně s hlavními jeho normami pro jednotlivá pásma nebo oblasti;
- k zabezpečení vojenskoekonomických a politickosprávních institucí a objektů v týlu armády;
- k zabezpečení průběhu evakuace tak, aby nenarušila bojovou činnost vojsk.

4. Stanovit síly a prostředky komisí rad obrany kraje vyčleněné pro ochranu týlu a podřízené štábu brigády ochrany týlu.

5. Stanovit bojovou sestavu brigády ochrany týlu:

- prostory soustředění jednotlivých praporů,
- prostor soustředění mobilní zálohy brigády ochrany týlu,
- prostor umístění štábu brigády a velitelských jednotek brigády.

6. Stanovit orgány státní správy, s nimiž štáb brigády je povinen organizovat součinnost.

7. Stanovit lhůty pohotovosti brigády k plnění jednotlivých úkolů.

8. Stanovit velitelská stanoviště

- armády,
- svazků, s nimiž organizuje součinnost (brigáda nebo prapory),
- brigády ochrany týlu.

9. Upřesnit hlášení, které je nutné předkládat štábu armády jak obsahově, tak i časově.

10. Stanovit dobu pro zpracování a schválení plánu ochrany týlu armády.

Výhodné je současně s bojovým rozkazem vydat grafickou část tohoto rozkazu, která kromě uvedených údajů může obsahovat podrobnější údaje podle podkladů, které má k dispozici štáb armády. (Možný vzor grafického znázornění je v příloze č. 1.) Pro štáb brigády ochrany týlu jsou tyto údaje základním materiálem, který je nutné upřesnit jednak s komisemi rad obrany, štáby Lidových milic a orgány ministerstva vnitra.

Štáb brigády ochrany týlu zpravidla zabezpečí v souhrnu získání těchto podrobných údajů osobním stykem vedoucích funkcionářů u uvedených složek. V souhrnu dostane pak teprve štáb brigády celkový přehled o možnostech ostatních složek a upřesní i způsob jejich použití. Poté přistoupí ke konkrétnímu zpracování souhrnného „Plánu ochrany týlu armády“ jako základního dokumentu ochrany týlu. Po jeho schválení velitelem armády rozpracuje se na jednotlivá bojová nařízení a to jak pro prapory brigády ochrany týlu, tak i v potřebných výpisech pro komise rady obrany a jejich prostředky.

Splněním uvedených úkolů prakticky začíná bojová činnost vojsk k zabezpečení ochrany týlu. Předpokládá trvalé, pružné a citlivé řízení jak ze strany štábu armády, tak i štábu brigády ochrany týlu. Činnost vojsk musí se neustále opírat o širokou iniciativu a odpovědnost všech občanů Československé republiky za obranu své socialistické vlasti. Práce štábu armády a brigády ochrany týlu musí směřovat k cílevědomému získání a přípravě všeho obyvatelstva na území armády k boji proti nenáviděnému nepříteli a vytvořit tak jednotný celek nesmiřitelný k nepříteli a připravený k jeho ničení všude tam, kde se objeví.

Ochrana týlu armády musí se při boji na vlastním území vždycky opírat o základní principy socialistického státu a plně jich využívat k zvýšení organizované a pevné obrany týlu.

*

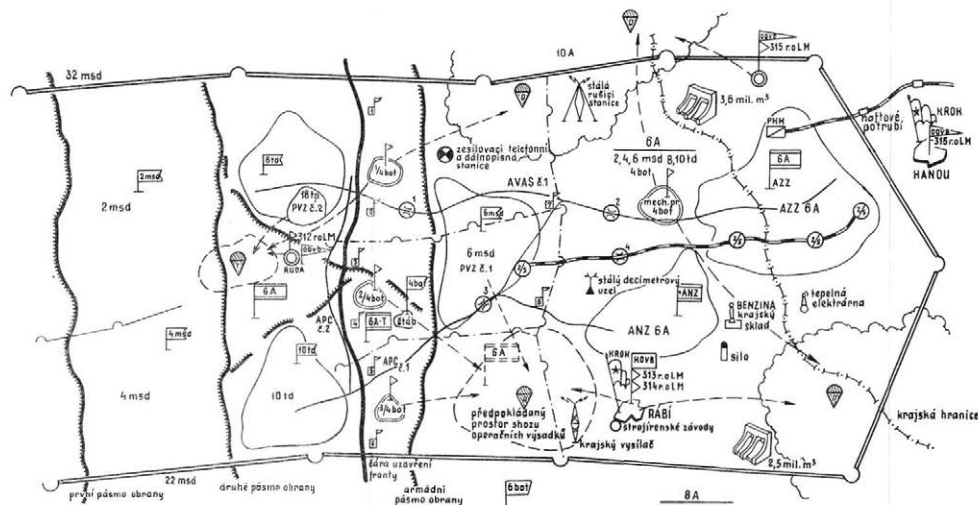
V tomto článku jsem rozebral některé úkoly ochrany týlu z hlediska štábu polní armády při obranné operaci, zvláště v počátečním období války.

Pokládám za účelné k těmto otázkám rozvést diskusi, aby byly ujasněny některé formy bojové činnosti vojsk ochrany týlu, zvláště pak, aby bylo dosaženo shodných názorů na vzájemný vztah a řešení součinnosti na stupních polní armády, vojsk ministerstva vnitra a civilní správy.

Myslím, že Vojenská mysl bude vhodnou tribunou i pro složky a štáby vojsk ministerstva vnitra a vojenských představitelů civilní správy, aby svými názory rozšířili dosud úzce rozpracované stati z této důležité oblasti zabezpečení boje.

PLÁN OBRANY TÝLU 6. ARMÁDY

Platný od 1. 10. 1959, Štáb 6. armády VYŠKOV, 30. 9. 1959 (Schéma)

Úkol 4. brig. ochrany týlu

- uzavřít týlový prostor 6A na čáře
- vést samostatné boje s diverními a zprav. výsady
- v součinnosti s PVZ č. 1 a č. 2 vést boj s taktickými a oper. výsady
- chránit armádní komunikace
- bránit důležité vojenské, hospodářské, komunikační a spojovací objekty týlu 6A
- zabezpečit odsun zajatců
- zabezpečit doprovod a ochranu státních a stranických orgánů v pásmu 6A

Síly a prostředky ochrany týlu:

Poř. čís.	Jednotka	Pozn.
1.	4 bot-velitelství	
2.	1 4 bot	
5.	312 rychlý oddíl lid. milic	

Organisace teritoriálních velitelství a jednotek MV na území 6A

Poř. čís.	Kraj	Okres	Jednotky
1	RÁBÍ	Galanta Bonovec Krnov	
2	BREZNO	Vojtanov Šidlov	
3	36 str. pr MV	Kunovice	

Přehled zásahů 4 bot do prostoru výsady:

Prostor výsady	Jednotka	Doba pohot.
JÁROV, MLČOV, MAZLOV	1 4 bot	45 min.
Signál OLEG 212	2 4 bot	1 h. 15 min.
	pr	1 h. 30 min.
	312 ro LM	1 h. 45 min.
Brno, ČÁSLAV, VÁNOV	3 4 bot	40 min.

Přehled vojensky důležitých objektů a zařízení v pásmu 6A

Druh objektu	Místo	Zabezpečuje
Komunikační objekty	BROD	2 4 bot
vysílače	RÁBÍ	1 4 bot
zesilovací stanice		
ústředny		
směrové stanice		
strojírenské závody	HANIČOV	312 pr. LM
chemické závody		
hutě		
doly		
elektrárny		
PHM	DIVÍŠOV	1 4 bot
obilí		
potraviny		

LEGENDA

- kontrolní propouštěcí místo čís. 2
- prostor možného shozu
- D — diverních
- O — operačních
- Z — zpravodajských
- T — taktických výsady
- vojensky důležitý komunikační objekt č. 3
- vodní přechrady, nádrže
- komise rady ochrany kraje
- zásobovací stanice (Z S)
- vykládací stanice (V S)
- krajské oddělení veřejné bezpečnosti
- okresní odd. veřejné bezpečnosti